

ALLAH YOLUNDA ÇALIŞALIM!*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidil evvelîne vel âhirîn... Senedina ve mededina muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'ddîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kân.

كَانَ يَأْتِي ضُعَفَاءَ الْمُسْلِمِينَ وَيَزُورُهُمْ وَيَعُودُ
مَرْضَاهُمْ وَيَشْهَدُ جَنَائِزَهُمْ

(ع. ط. ب. ك. عن سهل بن حنيف)

RE. 548/11 (*Kâne ye'tî duafâe'l-müslimîn, ve yezûruhüm, ve yeüdü merdâhüm, ve yeşhedü cenâizehüm.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Çok aziz ve muhterem cemaat-i müslimîn!

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, dünya ve ahiretin hayırları cümlelerin üzerine olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin...

Peygamber SAS Efendimiz'in ahvali, eşkâli, ef'âli, âdetleri, itiyadları bizim için birer işarettir. Bizim vazifemiz, Peygamberimiz SAS Efendimiz'e en güzel tarzda ittibâ eylemektir. O bakımdan Efendimiz Hazretlerinin hadislerini okuyoruz; ömrü, çevresi, hayatı ve itiyadları hakkındaki rivayetleri okuyoruz ki bize örnek olsun, biz de hayatımızı onlara göre tanzim edelim diye... Mübarek bir mevzu ile zamanlarımızı değerlendirip maddeten, mânen ihyâ olmaya gayret ediyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin ve bu rivayetlerin okunmasına ve izah edilmesine başlamazdan önce, Peygamber SAS Efendimiz'e sevgimizin, saygımızın, bağlılığımızın bir nişanesi olsun diye, rûhu pâkine hediye edelim diye; ve onun mübarek âlinin, ashabının, etbainin, ahbabının ruhlarına ayrı ayrı hediye olsun diye; Hazret-i Adem Atamız'dan bu ana kadar gelmiş geçmiş olan cümle enbiyâ ve mürselînin ruhlarına ve cümle evliyâullahın ruhlarına hediye olsun diye; hâsseten Ümmet-i Muhammed'in müridleri, mürebbîleri, Peygamber Efendimiz'in varisleri olan ulemâ-i muhakkikîn sâdât ve meşâyih-i turuk-ı âliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Okuduğumuz kitabı te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Efendi Hocamız'ın ruhuna hediye olsun diye ve bu hadîsi şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan

bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına hediye olsun diye; kendisinden el alıp, feyz alıp yetiştığımız Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî Hazretleri'nin ruhuna hediye olsun diye;

Bu beldeleri Allah Allah diyerek, mallarını canlarını feda ederek, Allah'ın rızasını kazanmak için çalışarak fethetmiş olan ve bize yâdigâr ve emanet bırakmış olan Fâtih Sultan Mehmed Han'ın ve mübarek ordusunun ve sâir fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücâhidlerin ruhlarına hediye olsun diye; beldemizin medâr-ı iftiharî Yûşâ AS'ın, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri başta olmak üzere ashab-ı kirâmın, tâbiînin, sâlihînin, evliyâullah'ın ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde toplanıp, ibadet edip hadis-i şerifleri okuduğumuz şu caminin bânîsi İskender Paşa Hazretleri'nin ve tekrar tekrar tamir ve tevsi eyleyenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz mübarek kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, sünnet-i seniyye-yi Nebvî'ye temessük eyleyip,

Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürüyüp, Rabbimizin rızasına vâsıl olup, cennetiyle ve cemâliyle müşerref olmamız için bir Fâtiha, üç İhlâs- ı Şerîf okuyalım, öyle başlayalım, buyurun!

a. Peygamber Efendimiz Yoksullarla İlgilenirdi

Az önce Arapça metnini okuduğum rivayet *Râmûzü'l-Ehâdîs*'in sonundaki *Şemâil-i Nebî* bölümünde 548. sayfanın 11. hadis-i şerifidir; metnini, şerhini merak edenler oraya bakabilirler.

Taberânî, Hâkim el-Müstedrek'te ve Ebû Ya'lâ Sehl ibn-i Huneyf RA'dan rivayet etmişler:¹

كَانَ يَأْتِي ضُعَفَاءَ الْمُسْلِمِينَ وَيَزُورُهُمْ وَيَعُودُ
مَرْضَاهُمْ وَيَشْهَدُ جَنَائِزَهُمْ

(ع. طب. ك. عن سهل بن حنيف)

RE. 548/11 (*Kâne ye'tî duafâe'l-müslimîn*)
“Peygamber Efendimiz SAS müslümanların zayıflarına, yoksullarına, güçsüzlere giderdi. (Ve yezûruhüm) Onları ziyaret ederdi. (Ve yeûdü merdâhüm) Hastalarını yoklardı. (Ve yeşhedü cenâizehüm) Vefat ettikleri zaman cenazelerine gelir, cenaze namazlarını da kılar; son vazifeleri yapılırken hazır bulunurdu.”

Rabbimiz Peygamber SAS Efendimiz'i sevmiş, en güzel ahlâka sahip eylemiş, seyyidü'l-evvelîn ve'l-âhirîn eylemiş. Bize de onun yoluna en

¹ Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.506, no:3755; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.4, no:9246; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IV, s.81; Beyhakî, *Âdâb*, c.I, s.361, no:275; İbn-i Hacer, *Metâlibü'l-Âliyye*, c.VII, s.358, no:2600; Sehl ibn-i Huneyf RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.155, no:18491; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXXV, s.163, no:38026.

güzel tarzda uymayı, ârif, edib, zarif, güzel huylar ile mütehallik ümmetleri olmayı nasib eylesin...

Efendimiz her bakımdan ahlâkın en güzellerine sahip idi; çok cömertti, çok zekiydi, çok cesurdu. Hangi güzel vasıf varsa onun en yüksek derecesi kendisinde bulunurdu. Bütün bu vasıflarına, mânevî makamının emsalsizliğine, eşsizliğine rağmen -dünyada onun gibisi yok, bir tane. Her yerde her zaman bir tane... Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin habibi, en sevgili kulu, peygamberlerin de efendisi çok büyük bir zât olmasına rağmen son derece mütevazı idi. Çünkü Allah, tevazu göstereni yükseltir; kibirli olanı alçaltır. Allah; kibirli olan, tekebbür eden, kendini beğenmiş kulu sevmez. Efendimiz SAS Allah'ın kendisine bildirmesini emretmiş olduğu evsâfını anlatırken şöyle söylerdi:

“—Ben, dedem İbrâhim AS'ın duasıyım; Hz. İsa AS'ın müjdesiyim; Hz. Âdem Atamızdan beri hep nikâh yoluyla, asil ailelerden bu vakte kadar gelmişim; tüm insanların en şerefli siyim.”

Bu gerçekleri bildirirken daima ve lâ fahre “övünmek yok” derdi. “Allah bunu bana nasip etmiş, bildirmem emrolunduğu için bildiriyorum ama ve lâ fahre, “övünmek yok”” derdi. Bunu da sadece sözle bırakmazdı, gerçekten de en mütevazı insan olarak yaşardı; hasırda oturur, hasırda yatarı. Yemeklerin hiç birisini kötülemezdi. Yemeyeceği bir yemek olursa ses çıkarmazdı. Kendisine gelip bir şey istendiği zaman hiç reddetmezdi. Giyimi mütevazı idi, hâli mütevazı idi.

“—Ben de sizin gibi bir beşerim.” derdi; kendisinin beşer olduğunu en kuvvetli tarzda vurgulardı.

“Onun büyük vasıflarından dolayı saygılar taşkınlığa dönüp eski ümmetlerin peygamberleri hakkında yanlış kanaatlere sahip olup da bazılarına tapınma derecesine kadar çıkardıkları gibi yanlışlıklar olmasın.” diye ikaz ederdi.

“Ben de Allah’ın kuluyum.” Abdühû. “Ben O’nun kuluyum.” diye bununla iftihar ederdi. “Ben de kul köle gibiyim. Kullar köleler gibi oturur kalkarım, yerim.” derdi.

Kölesi, hizmetçisi olan insanların onlarla beraber oturmasını, yemesini, kibirlenmemesini, onlara müşfik davranmasını tavsiye ederdi. Sadece zenginlerle oturup zenginlerle hoş hal olup sohbet eyleyip de zayıfları reddetmezdi. Zayıflara, yoksullara, mevki makam sahibi olmayanlara, başkalarının önem vermediği kimselere önem verirdi, severdi, takip ederdi, ziyaret ederdi, evlerine giderdi, hallerini sorardı. Hastalandıkları zaman yoklardı. Vefat ettikleri zaman cenaze namazını kılardı. Efendimiz SAS’in ahlâk-ı hamîdesi, yüce ahlâkı böyleydi.

Hiç kibir yok, hiç gurur yok, hiç ayırım yok. Hatta ümmetine:

“—Miskinlerle yoksullarla oturun, onları sevin, onların sohbetinden kaçmayın, tenezzül etmeme durumuna düşmeyin!” diye nasihatler eder, tavsiyelerde bulunurdu.

Dünya hayatının süsüne ziynetine itibar edip de onlardan yüz çevirmezdi. Zengin, itibarlı,

nüfuzlu olsa; ağa, kabile reisi veya itibarlı kimse olsa bile, onlarla değil ötekilerle ülfet ederdi. Allah'ın seveceği insanları severdi; Allah'ın sevmeyeceği insanları mevki makamı ne kadar yüksek olursa olsun sevmezdi; onlara itibar etmezdi.

Hatta bir keresinde zenginler içerisinde bir takım kibirli insanlar, yoksullarla beraber oturmaya tenezzül etmemişler. Çünkü elbiseleri bile yok. Tabii o zaman dokuma sanayi gelişmiş değil. Bunlar paraları pulları çok olan insanlar değil. Suudi Arabistan bolluğun imkânın çok olduğu bir yer değil; bazen kıtlık olur bazen açlık olur; günlerce aç dururlar. Evlerinde aylarca ocak tütmez, yemek pişmez. Hurmayla bir günü idare ederler. Bir avuç buğday kurutmasını, kavurmasını ağızlarına alırlar; bizim “çerez” diye yediğimiz şeyleri öğün olarak doymak için yerler; nefislerini köreltir, öyle yaşarlar.

O yoksulluk içinde giyinmek için, üstlerine örtmek için bazen kurban derilerini kullanırlardı. Deriyi üstlerine elbise gibi iliştirerek, dikerek kullanırlardı. Sahabe-i kiramın yoksulları böyle deriye bürünmüşler, deri örtünmüşler. Bazı râvîler;

“—Yağmur yağdığı zaman mescidin içi koyun ağılı gibi kokardı.” diyorlar.

Hani yağmur çiselediği zaman koyunların yünleri ıslanır da koyun koyun kokar ya işte öyle kokarmış. Tabii bazıları bundan rahatsız olmuşlar; bu yoksul kimselerle beraber oturmak kalkmak istememişler. Kendisi ağa, kabile reisi,

zengin; konağı, evi, hizmetçileri, develeri, sürüleri, sütleri, kaymakları, gıdaları var.

“—Yâ Rasûlallah! Bize ayrı meclis yap, bizler için ayrı toplantı tertip et! Bizler onlarla aynı kırıttayız mıyız, aynı seviyede miyiz? Bizim toplantılarımız ayrı olsun.” diyorlar.

Seçkin insanlar güzel konaklarda olacak; ayrı ayrı meclis istiyorlar. Bunun üzerine Kehf Sûresi'ndeki şu âyet-i kerîme nâzil oluyor:

وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ
وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ
تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا
قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا

(الكهف: ٢٨)

(*Va'sbir nefseke mea'llezîne yed'ûne rabbehüm bi'l-ğadâti ve'laşıyyi yürîdûne vechehû*) “Sabah akşam Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rızasını isteyip de gece gündüz onun için ibadet eden, o ibadet ehli âriflerle beraber ol! (*Ve lâ ta'dü aynâke anhüm türîdü zînete'l-hayâti'd-dünyâ*) Dünya hayatının süsünü isteyerek gözlerini onlardan çevirme!

(*Ve lâ tuti' men ağfelnâ kalbehû an zikrinâ ve'ttebea hevâhü ve kâne emruhû fûrutâ.*) Kalbini bizi anmaktan gafil kıldığımız, kötü arzularına uymuş ve işi gücü aşırılık olan kimseye boyun eğme!”

(Kehf, 18/28) Yâni, “Dünya ziynetine aldanıp, o zenginlerin tekliflerine kanıp da ayrı meclis yapma!” diye ayet-i kerîmede bildiriliyor.

b. Ashab-ı Kiramın Çektiği Sıkıntılar

Öyle yoksulluklar çekilmiş ki bir iki tanesini söyleyelim de kendi halimiz belli olsun, nefsimiz insafa gelsin.

Bir sahabe sabah namazlarından sonra selâm verilir verilmez alelacele hemen mescidden çıkıyor, gidiyor. Hep böyle yapıyor; duayı beklemiyor, alelacele gidiyor.

Samimi insanlar, birbirlerine karşı duygularını açıkça söyleyen insanlar. Bir keresinde;

“—Yâ mübarek! Sen niye böyle alelacele gidiyorsun? Selâmdan sonra otursan da Rasûlüllah Efendimiz’in sohbetini dinlesen veyahut teşbihlere, zikirlere katılsan.” diyorlar. “İşrak vaktine kadar beklemek sünnet-i seniyyedir, sevaptır.” diye hatırlatıyorlar.

Boynunu büküyor, diyor ki:

“—Evimizde namaz kılmaya müsait bir tek kıyafet var. Ben o kıyafeti giyiyorum, camiye geliyorum. Efendimiz’le beraber namazı kıldıktan sonra alelacele eve gidip yetişiyorum ki hanımım da giysin ve sabah namazını kılabilsin.”

Malum namaz kılabilmek için setr-i avret şart. İnsan örtülü olmadan namazı olmaz.

Yoksulluğa bak, mahrumiyete bak ki üzerlerinde ikinci bir örtünecek şey yok; çarşaf da, battaniye

de, perde de olsa olur. Ama yok, hiçbir şey yok. Vücutlarını namaz kılacak duruma getirmek için bir örtüyü nöbetleşe kullanıyorlar.

Ebû Hüreyre RA bir gün bir acıkmış, bir acıkmış. Kim bilir kaç gün yoksulluk çekti, bir şey yiyemedi. İstemiyor da. Çok yoksul olunca isteyebilir ama istemiyor. Ebû Bekir es-Sıddîk Efendimiz'in kapısını çalmış, demiş ki;

“—Yâ Ebû Bekir! Ben bir Kur'an okuyayım da dinle bakalım, doğru mu okuyorum?”

“—Oku.” demiş.

O da okumuş. Hz. Ebû Bekir dinlemiş;

“—Doğru...” demiş.

“—Pekiyi, Allah'a ısmarladık.” demiş.

“—Evine gelen bir ziyaretçiye nasıl olsa bir ikramda bulunur da biraz bir şey yerim.” diye bir şey yemek niyetiyle gitmiş. Çünkü açlık canına tak etmiş. Demek ki Ebû Bekir es-Sıddîk Efendimiz'in evinde de bir şey yok ki, o da misafirine bir şey çıkaramamış. Zengin, şu kadar altını var ama İslâm yolunda hepsini feda etmiş. Evine gelen misafire çıkaracak bir şeyi olmadığı oluyor, kendisinin de aç kaldığı oluyor.

Ebû Bekir es-Sıddîk Efendimiz'in yanından çıkmış, Ömerü'lFaruk Efendimiz'in evine gitmiş.

“—Yâ Ömer! Bir Kur'an okuyayım da dinle bakalım; eksikim var mı? Mukabele etmiş olalım.”

“—Oku!” demiş. Ona da okumuş.

“—Yanlışın yok.” demiş.

Oradan da çıkmış. Demek ki Hz. Ömer RA'ın evinde de yiyecek, ikram edecek bir şey yok. Bir tas bir şey olsaydı, birkaç hurma olsaydı ikram ederdi. Hiç olmazsa açlığının tahammülsüzlüğü geçerdi. Oradan da çıkıyor.

“—Hz. Ömer'in benim gelişimdeki asıl maksadı anlaması lazımdı çünkü ben Kur'an'ı ondan daha iyi bilirim, onu bilmesi lazımdı. O da bir şey ikram edemedi. Demek ki yok.” diye düşünüyor.

Bilmez mi? Onların hepsi evliyâ; geliş sebebinin ne olduğunu bilirler.

Dışarı çıkmış, açlıktan dermansızlıktan kenara yığılmış fakat biraz sonra ayak seslerinden, kokusundan Rasûlüllah SAS Efendimiz'in geldiğini anlamış, ayağa kalkmış.

Rasûlüllah Efendimiz göz ucuyla ona bakmış:

“—Gel benimle!” diye başıyla işaret etmiş. Eve gelmiş, zevcât-ı tâhirâta, mü'minlerin anneleri olan mübarek zevcelerine sormuş:

“—Evde yiyecek bir şeyler var mı?”

Çok kere sorardı da; “Yok bir şey...” denilince “Ben de zaten oruca niyetlenmeye meyilli idim.” der, oruca niyetlenirdi.

“—Yâ Rasûlüllah! Tasta birazcık süt var.” diyorlar.

“—Getirin!” diyor.

Ebû Hüreyre RA'a sütü veriyor. Ebû Hüreyye RA sütü içmeye başlamış. İçmiş, içmiş. “Daha iç!” dedikçe içmiş, “daha iç” dedikçe içmiş. Tabii

Rasûlullah'ın tası, sütü, onun huzuru, onun meclisi olduğundan süt bereketleniyor. Başka zaman olsa belki içecek, bitecek.

“—İçtim, içtim, içtim süt bitmedi.” diyor.

Rasûlüllah Efendimiz'in böyle başka bereket mucizeleri de var. Bir tasta 60-70 kişi yiyor, içiyor fakat bitmiyor.

“—O kadar içtim, o kadar içtim ki karnım düz hale geldi.” diyor. Karnı göğsüyle düz hale gelmiş. Bu ne demek?

Karnı sırtına yapışmış, açlıktan içeriye doğru çukurlaşmış da içe içe karnı düz hale gelmiş. Yoksulluğa bakın!

Bir keresinde Peygamber SAS Efendimiz evde yiyecek bir şey olmadığı için dışarıya çıktı, yürümeye başladı. Karanlıkta bir gölgeyle karşılaştı. Kim olduğunu sordu, o da;

“—Ben Ebû Bekir'im.” dedi.

“—Yâ Ebû Bekir! Gecenin bu vaktinde seni dışarıya çıkaran nedir?” diye sordu.

“—Yâ Rasûlallah! Evimizde yiyecek bir şey yoktu, açlıktan uyku tutmadı da ondan dışarı çıktım.” dedi.

Rasûlüllah Efendimiz de, Ebû Bekir es-Sıddîk Efendimiz de bir şey yememiş. İkisi yolda karanlıkta giderlerken bir iri gölgeyle daha karşılaştılar. Kim olduğunu sordular.

“—Ben Ömer ibnü'l-Hattabım.” dedi. Peygamber Efendimiz ona da sordu:

“—Yâ Ömer! Gecenin bu vaktinde, bu mutad

olmayan zamanda seni evden çıkaran sebep nedir?”

“—Yâ Rasûlallah! Evimizde yiyecek olmadığından, açlığımdan uyku tutmadı da dışarıya çıktım.” dedi.

Beraberce ashabdan bir zâtın evine gittiler. Kapı açılınca karşısında dünyanın en mübarek insanlarını gören zât bayram etti, sevincinden ne yapacağını şaşırды.

Hemen bir hurma ızkını, hurmanın salkım halindeki dalını getirdi, onların önüne koydu.

“—Yâ Rasûlallah! Siz şimdilik bunlardan alın.” dedi.

Onlar da oturdular, o hurmalardan yemeye başladılar. O arka tarafta bir oğlak kesti, pişirdi, hazırladı, önlerine getirdi.

Böyle sıkıntılar çekerlerdi.

Bu sıkıntıları çekmeleri paraları olmamasından mıydı?

Hayır! Bazen öyle paraları olurdu ki sofraya örtüsü yayarlardı; Peygamber Efendimiz buğday yığar gibi parayı yığardı. Ganimet parası veyahut daha başka gelen şey buğday yığını gibi dökülürdü. Efendimiz altını, gümüşü, parayı avuç avuç verirdi, yarına bir şey saklamazdı. Bir malın bir paranın bir imkânın evinde gecelemesini, akşama kadar dağıtılmayıp da ertesi güne kalmasını hoş görmezdi. Gündüz geleni akşama kadar dağıtırdı, gece geleni sabaha kadar dağıtırdı; evinde hiçbir şey tutmazdı. Peygamber SAS Hazretleri'nin hali böyleydi.

Dua etseydi Allah kendisine zenginlik vermez miydi? Kendisi dua etmeden Cebrail AS geldi:

“—Yâ Rasûlallah! Allah-u Teâlâ hazretleri bildiriyor; eğer istersen sana şu iki taraftaki dağları altın kılacak.”

“—İstemem yâ Rabbi! Bir gün tok olayım, nimetlere şükredeyim; iki gün aç olayım, sabredeyim, oruç tutayım. Ben bunu tercih ederim.” dedi.

c. Rasûlüllah Efendimiz Dünyaya İltifat Etmedi

Rasûlüllah SAS Efendimiz bu dünyaya iltifat etmedi, itibar etmedi. Olmadığından değil. Olanı dağıttı, geleni verdi. Hatta kendi yakınlarından ziyade sahabe-i kiramın yoksullarını düşündü.

Kendi mübarek kızı, cennetlik hatunların en yükseklerinden Hz. Fatımatü’z-zehrâ RA ve Allah’ın arslanı Hayber fatihi, amcazâdesi, damadı, sevgili yeğeni ve çocuğu gibi yanında büyütüp beslediği Hz. Ali Efendimiz beraberce Peygamber Efendimiz’in huzuruna geldiler.

“—Sevgili babamız! Ev işleri yapmaktan, kuyudan su çekmekten, buğday değirmeni taşı döndürmekten ellerimiz yara oldu. Bize gelen ganimetlerden bir hizmetçi, bir köle verseniz de ev işlerini o yapsa; kuyudan suyu o taşısa, buğdayı o öğütse...” dediler. Onlara şöyle dedi:

“—Yavrularım! Ben size bir dua öğreteyim; tesbih çekin, dua edin, Allah size kolaylık versin. Ben o köleleri satıp paralarıyla Ashâb-ı Suffe’nin ihtiyaçlarını görmeyi düşünüyorum.

Daha onların karınlarını doyuramadım, işlerini halledemedim. Onun için size veremeyeceğim.” dedi.

Yakınlarını kayırmadı, parayı yanında tutmadı, geleni Allah yolunda sarf etti.

“—Yarının sahibi Allah!” dedi. (*Yevmün cedîdün, rızkun cedîd*) “Yeni güne yeni rızık gelir.” dedi.

Sevgiyle saygıyla hakkıyla Allah’a tevekkül eyledi, dünya malına iltifat etmedi, zenginliği istemedi. Eline geçen her türlü imkânı Allah yolunda sarf etti. Kendisinin imkânı vardı; Allah-u Teâlâ Hazretleri’nden dileseydi onu Hz. Süleyman gibi büyük imkânlara sahip bir sultan peygamber yapardı.

Hz. Süleyman AS bir devletin sahibiydi; orduları, tahtı tacı, sadrazamı vezirleri vardı. O da Allah’ın peygamberi... Peygamber Efendimiz isteseydi Allah-u Teâlâ hazretleri o imkânları ona da verecekti. Rasûlüllah SAS Efendimiz kendisi istemedi.

Bir keresinde mescidde yatarken Ömerü’l-Faruk RA yanına geldi. Peygamber Efendimiz hasırın üstüne uzanmış, elini de yanağının altına koymuş; alnına, yanağına hasır kıpkırmızı iz yapmış. Efendimiz’i o durumda görünce Hz. Ömer RA ağladı, gözyaşları döktü. Koca bahadır, babayiğit, üç beş kişiyle başa çıkacak kadar gücü kuvveti olan Hz. Ömer o manzara karşısında dayanamadı, ağladı.

“—Yâ Rasûlallah! Kayserler, Kisralar, Bizans’ın İmparatoru, İran’ın imparatoru Allah’ın hiç de sevgili kulları değiller, müşrik kullar ama

saraylarda, ne imkânlar içinde yaşıyorlar. Sen Allah'ın en sevgili kulusun, peygamberisin. Şu yoksulluğa bak!” deyince, Peygamber Efendimiz onu teselli sadedinde şöyle dedi:

“—Yâ Ömer! Üzülme. Onların gördükleri, görecekleri Allah'ın bu dünyada onlara vereceklerinden ibaret... Bizim ecrimizi, sevabımızı, mükâfatımızı, rahatımızı Allah ahirette verecek, ahirete tehir etti.” dedi.

Efendimiz ahireti tercih etti, dünyada rahatı istemedi, dünyayı zindan gibi gördü:²

---

²Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2272, no:2956; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.562, no:2324; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1378; no:4113; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.323,

no:8272; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.462, no:687; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.157, no:2782; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.351, no:6465; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.425, no:8298; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.148, no:9797; Begavî, *Şerhü'sSünneh*, c.VII, s.236; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.350; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.229, no:3103; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.18; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.VIII, s.102; Ebû Hüreyre RA'dan.

Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.699, no:6545; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.236, no:6087; Bezzâr, *Müsned*, c. I, s.385, no:2498; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.199; Selman RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.65, no:9236; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.262, no:6108; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.185; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.118, no:145; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VI, s.401, no:3458; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXII, s.14; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.197, no:6855; İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.VII, s.129, no:34722; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.137, no:346; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.6887; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.185, no:6081; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.299, no:1318; *Câmiu'l-Ehâdis*, c.XIII, s.9, no:12431.

الدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ وَجَنَّةُ الْكَافِرِ

م. ت. ه. حم. حب. طس. ع. هب. عن أبي هريرة؛ ك. طب. والبخاري عن سلمان؛ طس. حل. والقضائي
(عن ابن عمر)

RE. 207/11 (*Ed-dünyâ sicnü'l-mü'mini ve cennetü'l-kâfiri*) “Dünya, müslümanın hapishanesidir, kâfirin de cennetidir.”

Mahpus nasıl; “Kapısı açılrsa da bir hürriyetime kavuşsam.” diye çıkmayı düşünürse mü'minin de akli fikri, gönlü âhirettedir. Âhireti düşünür, Allah'ın rızasını düşünür, cenneti düşünür Allah'ın sevgili kullarını düşünür, orada onlara kavuşacağını düşünür.

Tâbiînden öyle mübarek zâtlar varmış ki, akşam olup yatma zamanı gelince el açıp yakınlarına, arkadaşlarına hayır dualar ederlermiş.

“—Yâ Rabbi! Bu akşam canımı al da sevdiğime kavuşayım!” diye her akşam ölümü temenni ederlermiş. Bilâl-i Habeşî Hazretlerini ve daha başka büyüklerin vefat hallerini biliyoruz.

“—Vah babamıza, yazık! Ne kadar sıkıntı çekiyor, ölüm telaşı içinde kim bilir ne kadar ıstırabı var.” diye yakınları ağlıyorlar.

“—Yok... Vah, yazık değil!

غَدًا أَلْقَى الْأَحِبَّةَ مُحَمَّدًا وَحِزْبَهُ

(*Gaden elka'l-ehibbete muhammeden ve hizbehû*) “Ben yarın sevdiğim Muhammed-i Mustafâ SAS'e kavuşacağım, onun arkadaşlarına kavuşacağım!” diyor, ölmeyi nimet biliyor.

Onlar öyle yaşadılar. Çünkü imanları kale gibi sağlamdı. Bu dünyayı bir zindan gibi gördüler; asıl rahat yeri orası olduğundan burada rahata bakmadılar, çalışıp Allah'ın rızasını kazanmaya baktılar. Güzel huylu idiler, mütevazı idiler. Allah'ın en sevgili kulları oldukları halde en mütevazı şekillerde yaşadılar.

Ashabından kimisi Peygamber Efendimiz'den sonra vali oldu, kimisi komutan oldu ama durumlarını hiç değiştirmediler. Koca devletin başkomutanı Hz. Ömer RA bir emir, bir nâme gönderiyordu:

“—Seni komutanlıktan indirdim, falanca komutan olacak.” diyordu.

O komutanlar, “Neden? Ne münasebet!” demiyor; “Baş üstüne!” deyip emre itaat ediyor, komutanken derhal ordunun sade, rütbesiz bir neferi haline geliyordu.

“—Yâ Ömer! Niye böyle yaptın? Bu çok kuvvetli bir komutandı, harp taktiklerini iyi biliyordu, düşmanları kaç defa yendi, zaferden zafere koştu.” diyorlar.

“—Evet, biliyorum, zafer kazanıyordu da, halk zaferi bu adamdan bilmeye başladı; zaferin Allah'tan olduğunu anlayamamaya başladı. Onu indirdim ki, o olmasa da yine zaferin olduğunu anlasınlar.” diyor.

Başka bir sebep yok. Adamın kusuru olduğundan değil; “Zaferin Allah'tan olduğunu bilsinler.” diye böyle yapıyordu. Allah-u Teâlâ Hazretleri o orduya nice nice muzafferiyetler ihsan eyledi.

Allah-u Teâlâ Hazretleri İslâm'ın hakiki veçhesini, simasını, güzel yüzünü gerçekçi bir gözle dosdoğru görmeyi bize nasib etsin...

Evlerimiz, mobilyalarımız, elbiselerimiz, sof-ralarımız, yiyeceklerimiz, masraflarımız! “En yoksulum” diyen insanların hali bile o sahabe-i kiramın halinin yüz misli fazladır.

Biz onlar kadar iyi müslüman mıyız? Değiliz!

قَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِ الشُّكْرِ

(السبأ: ١٣)

(*Ve kalîlün min ibâdiye's-şekûr*) “İnsanların çok azı şükredicidir, çok azı şükreder.” (Sebe, 34/13)

Onca nimete rağmen; “Neyim var ki? Falancanın daha fazla var. Nedir yani?” diye küçümser, Allah'ın verdiği nimetlere şükretmesini bilmez.

Biz bu rivayetler karşısında iki şeyi iyice öğrenmeliyiz:

Bir; dünya malı, dünya metaı, dünya izzeti, dünya rahatı bizim asıl hedefimiz değil. Biz Allah'ın rızasını kazanmak isteyen insanlarız. Dünya nasıl olsa geçer, insanın rızkı nasıl olsa gelir, kısmeti nasıl olsa ayağına gelir. Biz asıl ahirete rağbet edelim; debdebeye, tantanaya, farfaraya, gösterişe sapmayalım; mütevazı olalım.

Bak camilerimiz süslü; evlerimiz, her şeyimiz süslü. İki katlı üç katlı, manzaralı, mermerli, dayalı döşeli ama müslümanların boynu

bükük... “Bir dergi çıkaracağız.” diyoruz, para yok. Çıkarmak lazım; İslâm’ı anlatmak, insanlara duyurmak, çalışmak lazım! Ona para yok ama eve para var; renkli televizyona, lüks eşyaya, perdelere, halılara, gösterişe para var. İslâmî hizmete gelince verirken eli titriyor. Eli titremese bile verdiği kâfi sanıyor. “Yeter, verdim ya” diyor.

Muhannetin karnı doysa pilava; Hayrı, bereketi tavada sanır.

Üç kuruşluk bir mum alsa, yandırsa; Cümle kâinâtı ziyâda sanır.

Üç kuruşluk mumla etraf aydınlanır mı?

Cihad edeceksin! Bir uçağın kaç milyar lira olduğunu biliyor musun? Bir işe yarar cihazın, bir doğru düzgün büyük müessesen, bir üniversiten var mı?

Bak hıristiyanların kaç tane üniversitesi var! Fransa’da, Almanya’da, Avustralya’da, Amerika’da, gezdiğim her yerde gördüm; kaç tane üniversiteleri var. Kilisenin birçok malı mülkü imkânı var. Üniversiteler açmışlar, papazlar yetiştiriyorlar. Hastaneler açmışlar, harıl harıl çalışıyor. Papazlara bir yüksek tahsil yaptırıyorlar, az geliyor; bir yüksek tahsil daha yaptırıyorlar. Bir oradan doktora yaptırıyorlar bir buradan doktora yaptırıyorlar; iyi yetiştirmeye çalışıyorlar.

d. Evlâtlarımızı İyi Yetiştirelim!

Müslümanlar evlâtlarını yetiştiremiyor. Müslümanlar kızları için doğru düzgün bir eğitim müessesesi kuramıyor.

“—Burada kızların ille başları açtırılacak!” diyorlar.

Ne münasebet! Niye açtırılınsın? Allah’ın emri! “Kapat!” diyor, kapatması lazım. Sen niye “Aç!” diyorsun?

“—E işte açtırıyorlar.”

Açtırmamak için imkânlarını kullanırsın. Gidersin müracaat edersin, dilekçe verirsin, milletvekillerine emredersin;

“—Seni ben seçtim. Bu müşkülümü hallet!” dersin.

Ya da çocuklarını okuldan alırsın, başörtüsüyle okuyabileceği yerlerde okutursun, yurtdışında okutursun; daha iyi öğretirsin.

Dün akşam sakallı bir mühendis kardeşimiz ne kadar güzel İngilizce konuşuyordu, telaffuzuna hayran kaldım. Belki aynı cümleyi ben de biliyorum ama yatkın bir ağız belli oluyor. Amerika’da kaç sene kalmış; en yüksek uçak şirketlerinde, uzay feza şirketlerinde çalışmış. Burada bir toplantıya iştirak etmiş. Fransız’ı, Yahudi’si Tarabya Oteli’nde;

“—Siz gerisiniz. Sizde doğum oranı fazla; söyle-siniz böylesiniz.” diye kötülemeye başlamışlar.

Bu da bir söz almış:

“—Sizinle İngilizce konuşacağım.” demiş.

Tabii sakallı; tahmin etmiyorlar. Şahane bir İngilizceyle konuşmaya başlamış. Öyle güzel sözler söylemiş, o kadar tatlı konuşmuş ki başkan kalkmış gelmiş, elini sıkmış, özür

dilemiş. Beğenmeyenler, o sözleri söyleyenler mahcup olup gitmişler.

Adamımızı iyi yetiştirdik mi bak her yerde işe yarıyor. Sonra onları oraya davet eden cemiyetlerin başkanları da sarılmışlar;

“—Allah senden razı olsun! Yüzümüzü ağarttın, sözümüzü tam gönlümüzün istediği şekilde söyledin.” diye memnuniyetlerini belirtmişler.

İnsanımızı yetiştireceğiz. Üniversite kurmamız lazım, profesör arkadaşlarımız var. Hani bina, hani destek?

Dergi ve gazete çıkarmamız, onları her tarafa yaymamız, yayın şirketleri kurmamız lazım. Bu yayınların her eve girmesi lazım!

Bazı gazeteleri getiriyor, bırakıyorlar.

“—Abone olmak istemiyorum.” diyorsun.

“—Olsun, al abi, üç ay sonra verirsin, vermezsene de canın sağ olsun.” diyor.

Arkasında destek var, para var da yapabiliyor. Niye biz İslâm’ı anlatan kaliteli baskılı güzel yayınları götürüp veremiyoruz; çıkaramıyoruz, yürütemiyoruz?

Mâlî sıkıntılardan...

Filanca şehirde üniversiteli ateist gençler kendi aralarında grup kurmuşlar. Arkadaşlarımız da onlara;

“—Bizim hocalarımız var. Onlar geldiği zaman sizi çağıralım da bir görün bakalım!” demişler.

Allah razı olsun; kardeşlerimizden birisi

konferans vermek için o şehre gitmiş. O ateistleri; o Allah'a inanmayanı, kıpkızıl kapkara gençleri çağırmışlar. Onlar sormuş, o cevap vermiş; onlar sormuş o cevap vermiş. Heyecanlı bir toplantı olmuş.

“—Bu yetmez. Size yine geleceğim, konuşacağım.” demiş. Ağzına sağlık, Allah razı olsun! Onları çok güzel ikna etmiş.

Bu hocalar yetiştiği zaman faydalarına bak. Ama öbür taraftan da dikkat et ki, üniversitelerde gençlerin bir kısmı Allah'a inanmayan gruplar kurmuşlar. Gözünü aç!

Yarın öbür gün şu memlekette, yüzde doksan dokuzu müslüman Türkiye'de onlar hâkim olursa, başka dinler hâkim olursa, İslâm sönerse, sorgu sual, vebal kime olur?

Sana ve bana, yaşayan müslümanlara, üzerinde sorumluluk olan herkese...

“—Sen evini bu kadar süsledin de benim dinimi korumak için niye gayret etmedin?” demez mi Allah, “Niye benim dinime hizmet etmedin?” demez mi?

Der, diyecek.

Onun için bizim lüksü, şatafatı, israfı bırakmıyoruz, dünya malına meyletmememiz, ahirete rağbet etmemiz, Allah'ın dinine hizmet etmemiz lazım. Kesemize, midemize, mevkiimize, makamımıza değil Allah'ın dinine hizmet ehli olmamız lazım. Onun dininin hizmetçisi olmamız lazım. Öyle olmayınca İslâm tutunmaz, kâfirler galip gelir; aldatırlar, kandı-

rırlar reklam yaparlar, propaganda yaparlar.

Geçen gün hem güleceğim hem ağlayacağım geldi. Bir kumarbaz, zinakâr, ayyaş, sarhoş insan;

“—Yolum yanlış; düzeleyim, tevbe edeyim!” demiş, dosdoğru Kumkapı’da bir kiliseye gitmiş.

Dinden imandan hiçbir şeyden haberi yok. Böyle günahlı bir hayat sürüp dururken Kumkapı’da bir kiliseye gitmiş, papaza:

“—Ben tevbe etmek istiyorum, doğru yola girmek istiyorum. Dindar insan, Allah’ın sevdiği insan olmak istiyorum.” demiş.

Anlaşılan içlerinde insafılları da var, papaz demiş ki:

“—Yahu evladım, sen yanlış yere gelmişsin. Sizin dininiz hak din, sen kilisede ne arıyorsun?”

Demek kiliseden maaşı olduğundan, geçimini temin ettiğinden orada duruyor ama İslâm’ın hak din olduğunu anlamış.

“—Sen buraya ne diye geldin? Müslüman olduğuna göre git kendi dinini öğren. Sizin dininiz en güzeli!” demiş.

Ya öyle demese?

“—Hoş geldin, safa geldin! Gel ben seni vaftiz edeyim. Gir bakalım şu dine, çıkart bakalım şu haçı, eğil bakalım şu putun önünde.” dese ne olacak?

Sorumluluk kime gidiyor?

Hepimize gidiyor. Çünkü onlara kadar çalışmıyoruz.

Camimiz güzel değildir, soğuktur, imkânlar dardır, hocalarımız azdır. Bir camide birden fazla imam yoktur, kadromuz yoktur.

“—Devletin kadrosu yoksa biz cemaat olarak üç imam daha besleriz. Sen parasına karışma!” diyebiliyor muyuz?

Şu kadar vaiz lazım, tamam...

“—Sen bize iyi bir adamı haber ver; biz çağırırız, getiririz.” diyebiliyor muyuz?

Parayı Allah yoluna sarf edeceksin, çalışmalarını yapacaksın.

Büyük, zengin bir şehre gittik; tüccarları, sanayicileri var. Bir kardeşimiz bizi evine çağırdı, mâşaallah, Allah mübarek etsin, sıhhat afiyetle otursun.

Geniş bir salonu var ama o geniş salon ne kadar insan alır? Şu sizin oturduğunuz caminin dörtte birinden bile az.

“—Siz ilk önce bir kültür sitesi kurun.” dedim.

“Şu şehirde bir site kurun. Şöyle rahat koltuklu bir konferans salonunuz olsun. Bir erkekler için bir kadınlar için konferans salonu, giriş kapıları ayrı. Erkekler o tarafa, kadınlar bu tarafa otursun. Kapalı devre televizyonla bu tarafa konuşmacının sesi gitsin, görüntüsü gitsin, dinlesinler. Çağırın hoca efendileri, çağırın büyükleri, çağırın müftüleri, çağırın Diyanet İşleri Başkanı'nu veya bilinmiş mübarek kimseleri. Onlar anlatsın, ötekiler dinlesin, dinlediklerini uygulasin, Allah'ın rızasını kazansın.

Şimdi buraya, senin bu evine 30 kişi gelmiş, 50 kişi gelmiş. Ya 100 kişi daha gelmek isteseydi ne olacaktı?

Yerimiz yok, kusura bakmayın. Girse giremeyecek, duramayacak. Salonlarımız olacak, imkânlarımız olacak, neşriyatımız olacak; vereceğiz.

Kardeşlerimizden bir tanesi, “Bir camide bir mini anket yaptım.” diyor. Cemaate, namaz kılan kimselere;

“—*Allahu ekber* demenin mânasını biliyor musunuz?” diye sormuş.

“On kişiden sekizi bilemedi.” diyor.

Dinini bilmiyor, ibadetini bilmiyor, ne söylediğini bilmiyor. Allah’ın huzuruna çıkıyor, ibadet ediyor ama takliden. Babasından anasından öyle gördüğü için.

Hemen bir kitap hazırlatmış; namazların içinde okunan sûrelerin, duaların okunuşlarını, mânalarını bir cep kitabı haline getirmiş, bastırmış; herkese bedava dağıtmış.

Çalışacağız.

Neden yapıyor? Fabrikası var, parası var da ondan yapıyor. Parası olmasaydı;

“—Eh ne yapalım? Cemaatimizin onda sekizi bilmiyor ama elimden ne gelir. Hepsiyle başa çıkamam.” derdi, omuz silker geçirdi.

Para oldu mu yapılıyor. Peygamber Efendimiz çok büyük hizmetler yaptı ama zengin ve ihlâslı mü’minler onu destekledi. Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz İslâm’a girdiği zaman şu kadar bin

altını varmış; “Allah yolunda kullanılsın.” diye hepsini Rasûlullah Efendimiz’e vermiş.

Kimisi malıyla destekleyecek kimisi bilgisiyle, kimisi bedenen çalışarak hizmet edecek.

Bir arkadaşımız bakmış, bizim mecmualar vakfın odasında duruyor. “Bunlar burada durur mu? Verin bana!” demiş, almış, 60 tanesini dağıtmış, dükkânına öyle gitmiş. Üstelik bizim dergâha da bağlı değil, başka bir hoca efendiye bağlıymış; Allah feyzini çok etsin. Bak nasıl sorumluluk duygusuyla hareket ediyor.

Onun için, aziz ve muhterem kardeşlerim, bizim asıl işimiz ne kuyumculuk ne doktorluk ne mühendislik ne memurluk ne esnaflık ne ticaret ne ziraat; bizim asıl işimiz Müslümanlığa hizmettir. Müslümanın asıl vazifesi İslâm dinine hizmettir. Ben çıktım burada vaaz ediyorum, siz duyuyorsunuz. Siz de hizmet edeceksiniz. Öbür tarafta bunu dinleyen kadınlar da hizmet edecek.

Ben kadınların yanına girebilir miyim? Tak tak kapıyı çalıp evlerine girebilir miyim?

Giremem. Girsem misafir odasına alırlar; beyi gelir, oğlu gelir, onlarla otururum. İslâm’ı kadınlar da kadınlara anlatacak. Kadınlar da kendi aralarında gün yapacaklar; çay ikram edecekler, pasta ikram edecekler ama Allah’ın ayetlerini okuyacaklar, anlatacaklar; din böyle yayılacak.

Bizim dünyaya dalmamız, zevke şatafata düşmemiz doğru değil. Biz Allah’ın dinine hizmet etmeliyiz. Fakirleri sevmeliyiz, gecekondu muhitlerine gitmeliyiz.

Gecekonduların bu çamurlu sokaklarında yetişen çocuklar müslüman mı oluyor, cahil mi oluyor? Hırsız mı, bilgisiz mi, kalitesiz mi, seviyesiz mi, tahsilsiz mi oluyor? Hasta mı oluyor, verem mi oluyor, kan mı kusuyor? Ölüyor mu, kalıyor mu? İlgileneceğiz, takip edeceğiz.

“—Müslüman müslümanın kardeşidir.”

Lafla olur mu? Kardeşiyse git gör. Kardeşinin halini sor. Sen orada yaşa, ötekisi burada kan tükürsün. O “Yedi tane, dokuz tane çocuğu besleyeceğim.” diye uğraşsın; sen yiyemediğin yemekleri çöpe dök. Olur mu?

Allah hepimize rızasının gereğini yapmayı nasib eylesin...

Peygamber Efendimiz müslümanların yoksullarının, fakirlerinin, zayıflarının yanına giderdi. Onları ziyaret ederdi, hastalarını yoklardı, arardı sorardı. Ölürse cenazelerine gider, son vazifelerini îfâ ederdi. Mütevazı bir peygamberdi.

Biz de onun ümmetiyiz, biz de öyle olacağız. Yoksul babası olacağız. Yoksulların, miskinlerin, fakirlerin hâmîsi, himayecisi, takipçisi olacağız ki, bizim müslüman olduğumuz, Peygamber Efendimiz’in yolunda yürüdüğümüz belli olsun.

e. Hurma Getirilince İçine Bakardı

Enes ibn-i Mâlik RA şöyle rivayet ediyor:³

كَانَ يُؤْتَى بِالْتَّمْرِ فِيهِ دُودٌ فَيَفْتِشُهُ يُخْرِجَ السُّوسَ

³ *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.106, no:18189; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.204, no:6928.

مِنْهُ

(د. عن أنس)

RE. 548/12 (*Kâne yû'tâ bi't-temri fîhi dûdün, feyüfettişühû yuhricü's-sûse minhü*)
“Peygamber SAS kendisine hurma ikram edildiği zaman, ‘Hurma sağlam mı, kurtlanmış mı kurtlanmamış mı?’ diye takip ederdi. Hiç bakmadan yemezdi, sağlam olup olmadığına bakardı.”

f. Yeni Doğan Çocuklara Dua Ederdi

Hız. Aişe RA şöyle rivayet ediyor:⁴

كَانَ يُؤْتِي بِالصَّبِيَّانِ فَيَبْرِكُ عَلَيْهِمْ وَيُحَنِّكُهُمْ
وَيَدْعُو لَهُمْ

(ق. د. عن عائشة)

RE. 548/13 (*Kâne yû'tâ bi's-sıbyâni, feyüberrikü aleyhim, ve yuhannikühüm ve yed'û lehüm.*)
“Yeni doğmuş yavrular, bebekler, küçük çocuklar Peygamber Efendimiz’e getirilirdi. O da onlara dua ederdi. ‘Allah bunlara bereket ihsan etsin, mübarek eylesin!’ diye çeşitli şekillerde onlara güzel hayır dualarda bulunurdu.”

⁴ Müslim, *Sahîh*, c.II, s.135, no:430; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.414, no:3956; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.432; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.378, no:23950; Hız. Aişe RA’dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.154, no:18489; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.204, no:6929.

g. Yaş Hurma İle Karpuzu Beraber Yerdi

Enes ibn-i Mâlik RA şöyle rivayet ediyor:⁵

كَانَ يَأْخُذُ الرُّطَبَ بِيَمِينِهِ وَالْبَطِيخَ بِيَسَارِهِ
فَيَأْكُلُ الرُّطَبَ بِالْبَطِيخِ وَكَانَ أَحَبَّ الْفَاكِهَةِ
إِلَيْهِ

(طس.ك. وأبو نعيم في الطب عن أنس)

RE. 548/14 (*Kâne ye'huzü'r-rutabe bi-yemînihî, ve'l-bittîha biyesârihî, feye'külü'r-rutabe bi'l-bittîhi, ve kâne ehabbe'l-fâkiheti ileyhi*) “Efendimiz SAS bir eline hurmayı alırdı, bir eline karpuz veya kavunu alırdı ve böyle hurmayı karpuzla kavunla beraber yerdi.”

Bittih karpuzda da, kavuna da denilir; her ikisine de şamil bir kelime. En çok sevdiği meyve buydu. Efendimiz böyle yapardı çünkü hurma tatlıdır, ötekisi de suludur. Memleket sıcak, hararet yapıyor. Mübarek, onun hararetini ötekisinin sulu tadıyla birleştirerek yemeyi çok severmiş; Allah şefaatine nail eylesin... Keyfi, zevki, arzusu o tarzdaymış.

⁵ Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.134, no:7137; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.44, no:7907; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.111, no:5995; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.III, s.210, no:1208; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.154; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.106, no:18190; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.174, no:517; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.204, no:6930.

h. Cebrâil AS'dan Kur'ân-ı Kerîm'i Beşer Beşer Alırdı

Hz. Ömer RA'dan rivayet edilmiş:⁶

كَانَ يَأْخُذُ الْقُرْآنَ مِنْ جِبْرِيلَ خَمْسًا خَمْسًا

(هـب. عن عمر)

RE. 548/15 (*Kâne ye'huzü'l-kur'âne min cibrîle hamsen hamsâ.*) “Peygamber SAS Efendimiz Cebrail AS'dan Kur'ân-ı Kerîm'i beşer beşer alırdı.”

Beşer beşer ne demek? Beş âyet beş âyet mi alırdı? Beş sûre beş sûre mi, beş aşır beş aşır mı? Beş hizib beş hizib mi?

Bir cüzün parçasına hizb derler. “Onu zikretmedi.” diyor alimler. Şerhine baktım; “Râvîler beşten kastın ne olduğunu söylemedi.” diyor. Demek ki orası biraz meçhul kalmış ama biz beş âyet diye düşünelim.

Tabi o peygamber. Allah ona muazzam bir zekâ, muazzam bir hafıza, muazzam kabiliyetler vermiş. Maddeten, mânen, kalben, aklen, fikren, her bakımdan şâheser, müstesnâ bir durumu var. Biz kendi âciz nâçiz halimize göre yorumlayalım.

Kur'ân-ı Kerîm Peygamber Efendimiz'e böyle beş beş verildiğine, o da beş beş aldığına göre, biz de bu rivayete göre kendimizi ayarlayacak olursak; her gün beş âyet ezberlesek, beş ayet

⁶ *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.152, no:18472; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.204, no:6931.

öğrensek ne güzel olur. “Beşer beşer, beşer beşer” derken bir senede Kur’ân-ı Kerîm’in dörtte biri tamam olacak. Üç dört sene içinde Kur’ân-ı Kerîm’in tamamına âşinâlık ve belki de hafızlık nasip olur.

Bir doktordan bahsediyorlardı, Erenköy’de oturuyormuş. Erenköy’den Haydarpaşa’ya trenle geliyor, trenden iniyor vapura biniyor, Karaköy’e vapurla geliyor, oradan da işine gidiyor. Yolculuk esnasındaki zamanını değerlendirmek için her sabah ezberleyebileceği kadar âyeti yazar, yanına alır, o gün onun üzerinde çalışırmış; böylece hafız olmuş. Erenköy’de işine gelirken giderken hafız olmuş. Aşk olunca Allah neler nasip ediyor.

Kur’ân-ı Kerîm, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin kelamıdır, harikadır, bizim için çok büyük bir hediyedir, Allah-u Teâlâ hazretlerinin bizlere en büyük ikramıdır. Peygamber Efendimiz’in daimî mucizesidir. Onun için o büyük mukaddes kitap, büyük bir yâdigâr. Orada bir duvarda asılı, cüz kesesinin içinde duruyor ama biz Kur’an okumayı bilmiyoruz.

Birisi gelmiş, bizim dün konuştuğumuz mühendis kardeşimize:

“—Hocam, Kur’an’dan bir sayfa aç.” demiş, açmış.

“—Baştaki kelimeyi oku!” demiş, okumuş.

Aşağı kadar gerisini kendisi getirmiş. Başka sayfa açtırmış. Baş kelimeyi okumuş, orta kelimeyi okumuş aşağısını yine ezbere söylemiş. Güzel! Amerika’da bulunan o mühendis kardeşimiz;

“—Ben onun kadar kuvvetli hafız görmedim.” diyor. Bunlar da bu durumuna hayran kalmış.

“—Hocam, Arapça da var mı?” demiş.

Arapça’sı yok.

Kàle ne demek? *Kul* ne demek? *Yâ eyyühe’llezîne âmenû* ne demek? Bilmiyor, Arapça’sı yok. Onu sorunca hafız;

“—Tam yaramın üstüne parmak bastın, beni tam acıyacak yerimden yakaladın. Ben de onun ızdırabını çekiyorum.” demiş.

Kur’ân-ı Kerîm ezberinde ama mânasını bilmiyor. Bir de mânasını bilse ne şâheser olacak. Kardeşimiz:

“—Ben Amerika’da bulundum, başka yerlerde bulundum; biz müslümanların ilk işi Kur’ân-ı Kerîm’i, Arapça’yı öğrenmek. Zor da değil, öğrenilebilir.” diyor.

Arapça Kur’ân-ı Kerîm’in lisanı olduğundan, Peygamber Efendimiz’in dili olduğundan, hadisler Arapça söylenmiş olduğundan Arapça’yı öğrenmemiz lazım, Arapça’ya çalışmamız lazım. Çalışacaksınız, yavaş yavaş öğreneceksiniz. Bir dil sahibi olmak, yeni bir insan olmak demektir. İki dil bilen insan, iki insan demektir. Üç dil bilen insan üç insan demektir. Dört dil bilen insan dört insan demektir; güzel...

Dil öğreneceksiniz ama ilk önce Arapça’yı güzel bir tarzda öğreneceksiniz ki, zevkine varasınız. Tercümelerde zevk kalmıyor. Yapma çiçekle hakiki çiçek, hakiki gül bir olur mu? Tercüme O...

Tercümede mütercim metni okuyor, aklına gelen bir mânayı bu tarafa yazıyor. O metnin tam mânası değil, mütercimin kendi ifadesi. Onun yerine geçmez. Hukuken bile kıymeti yok. Aslı varken ötekisinin kıymeti yok çünkü çeşitli mânalara gelebilir.

Mesela; “Allah, mü’minleri altından ırmaklar akan cennetlere sokacak.” âyet-i kerimesi.

“Altından ırmaklar akan cennetler” ne demek bu? Yani altın; şu parmağımıza taktığımız, yüzük yaptığımız altın mı böyle şırl şırl akacak? O ırmaklar altın ırmakları mı?

Hayır, “Aşağı taraflarından şırl şırl cennet ırmaklarının aktığı cennet bahçeleri, cennet köşkleri...” demek. “Altından ırmaklar akan” deyince insanın aklına Arapça’sında olmayan bir mâna geliyor, kafası karışıyor. Terceme olmasaydı; (*tecrî min tahtihe’lenhâr*) denildiği zaman *min tahtihâ* sözünden altın veya gümüş mânası çıkmadığından hiçbir mesele yoktu.

Onun için aslını öğreneceğiz, Arapça’ya çalışacağız. Yaşlı da olsak genç de olsak Arapça öğrenmeye başlayacağız. Bir defter bir kitap edineceğiz; cümleleri yavaş yavaş pratikten ezberleyerek, günden güne ilerleterek Arapça öğreneceğiz. Çünkü Kur’an’ı okuyacağız, Kur’an’ı anlayacağız; hadîs-i şerîfi okuyacağız, hadîs-i şerîfi anlayacağız.

Allah bize kolaylıklar ihsan eylesin...

Peygamber Efendimiz Cebrail AS’dan Kur’ân-ı Kerîm’i beşer beşer alırmış. Biz de beşer beşer öğrenelim. Kur’ân-ı Kerîm’in ehli olalım.

Allah-u Teâlâ Hazretleri âhirette cennete giren kuluna emredecek; “Kur’an’ı oku!” O ne kadar âyet okuyorsa okuduğu âyet sayısınca derecesi yükselecek. Hepsini okursa cennetin en yüksek derecesine çıkacak.

Çünkü Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ

(بخ. عن عثمان)

---

⁷ Buhârî, *Sahîh*, c.IV, s.1919, no:4739; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.70, no:1452; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.173, no:2907; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.76, no:211; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.69, no:500; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.324, no:118; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.13, no:73; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.324, no:1932; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.19, no:8037; Begavî, *Şerhü's-Sünen*, c.II, s.326; Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.445, no:3766; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.84, no:475; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.XI, s.277, no:4470; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.14, no:14; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.V, s.475, no:40139; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.93, no:208; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.169, no:2847; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.398; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.109, no:1767; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.194; Hz. Osman RA'dan. Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.175, no:2909; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.528, no:3337; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.134, no:698; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.227, no:1241;

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.301; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.X, s.459, no:5628; Hz. Ali RA'dan.

Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.18, no:1614; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.206, no:1157; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.191; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.V, s.290; Ukaylî, *Duafâ*, c.I, s.218, no:266; Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.525, no:2351, 2353; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.393, no:1251; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XII, s.400, no:12178.

(Hayruküm men tealleme'l-kur'âne ve allemehû) “Sizin en hayırlınız, Kur'an-ı Kerim'i öğrenenlerdir ve öğretenlerdir.” Müminlerin en hayırlısı kimdir? “Kur'ân'ı en iyi bilendir.” İmamlığa da o layıktır, emirliğe de o layıktır; her şeye o layıktır. Çünkü Kur'an'ı iyi biliyor, Allah'ın ahkâmını iyi biliyor; onun için. O bakımdan, aziz ve muhterem kardeşlerim; biz de Rasûlullah Efendimiz gibi Kur'ân-ı Kerîm'i hamsen hamsen, beşer beşer alalım, anlayalım, öğrenelim. Arapça'sına da çalışalım, has müslüman olalım. Allah'ın emirlerini anlaya anlaya, duya duya işleyelim. Böylece Rabbimizin rızasına vasıl olalım!

i. Güzel Kokuyu Çok Severdi

Selemetü'bnü'l-Ekvâ RA'dan rivayet edilmiş:⁸

كَانَ يَأْخُذُ الْمِسْكَ فَيَمْسَحُ بِهِ رَأْسَهُ وَوَلِحَيْتَهُ

(ع. عن سلمة بن الأكوع)

RE. 548/16 (*Kâne ye'huzü'l-miske, ve yemsehu bihî re'sehû ve lihyetehû.*) “Kendisine misk ikram olunduğu zaman alırdı, onu başına ve sakalına sürerdi.”

Efendimiz güzel kokuyu çok severdi. “Güzel koku, sizin dünyanızdan bana sevdirilen üç şeyden birisi” diye güzel kokuyu çok methediyor.

Bu misk denilen koku da hakikaten şâheser bir

⁸ İbn-i Hacer, *Metâlibü'l-Âliyye*, c.I, s.30, no:21; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.5, no:6220; Selemetü'bnü'l-Ekvâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.123, no:18292; Câmiü's-Sağîr, c.II, s.204, no:6932.

kokudur. Gerçekten hakiki bir miski görseniz, koklasanız çok güzel, çok kibar, çok tatlı bir kokusu vardır. Efendimiz'e de böyle misk ikram edilirdi; başına da sürerdi sakalına da sürerdi.

Efendimiz'in yürüdüğü yollardan, ondan sonra yürüyen kişi; "Buradan Peygamber Efendimiz yürümüŝ." diyebilirdi; kokusundan bilinirdi. Pırıl pırıl misk kokardı, süründüğü güzel koku oralarda kalırdı.

j. Sakalını Boyundan ve Eninden Kısaltırdı

Tirmizî Abdullah ibn-i Amr RA'dan rivayet etmiş:⁹

كَانَ يَأْخُذُ مِنْ لِحْيَتِهِ مِنْ عَرْضِهَا وَطُولِهَا

(ت. عن ابن عمرو)

RE. 548/17 (*Kâne ye'huzü min lih yetihî min ardihâ ve tûlihâ.*)

Peygamber SAS Efendimiz sakalının aşağı tarafından da, uzunlamasından da, yan taraflarından da alırdı. Onu öyle her bir tarafa, kendi haline bırakmazdı. Kenarlarından da aşağısından da alırdı. Demek ki sakalını makasla düzenliyor, düzeltiyor. Sakalı şekilsiz değildi; muntazam, kenarından alınmış, aşağısından fazlası alınmış durumdaydı.

⁹ Tirmizî, *Sünen* c.IX, s.428 no:2686; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXI, s.530; Amr ibn-i Şuayb babasından, o da dedesinden. *Kenzü'l-Ummâl* c.VII, s.126, no:18318; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.204, no:6933.

Peygamber SAS fazlalıkları alırdı; hiç almadan kendi haline bırakılmış değildi. Sakalını tarardı; sakal tarağını yanından hiç eksik etmezdi. Saç tarağını, misvakını, aynasını, güzel kokusunu yanından eksik etmezdi. Sakalı taralı, kenarları tıraşlanmış, güzel, muntazam bir şekilde olurdu. Kendisi tertemiz, pırıl pırıl kokulu olmaya dikkat ederdi.

Buradan anlıyoruz ki biz de hem kalbimizin temizliğine hem de dışımızın temizliğine dikkat edeceğiz. “Bizden insanlara nâhoşluk gitmesin, insanlar bizden nefret etmesin.” diye kendimize çeki düzen vereceğiz.

Efendimiz’in başka tavsiyelerini de göz önüne almalıyız. Meselâ diyor ki:

“—Ağzınız sapsarıyken, pis kokarken benim karşıma gelmeyin!”

Fırçalanmaya fırçalanmaya, misvaklanmaya misvaklanmaya insanın ağzı, dişlerinin üstü tabaka bağlar, sapsarı olur ve ağız kokmaya başlar. Adamla konuşurken ağzının kokusu duyulur.

Veyahut misvaklanmaya misvaklanmaya diş etleri hastalanır, hastalıktan ağzı kokar. Onun için dişleri temiz olacak, yıkanacak. Ayakları, eli, yüzü, ağzı burnu temiz olacak.

Müslüman güzel kokular sürünmüş olacak, taranmış olacak. Gösteriş için değil ama temiz pâk olacak, sevimli olacak; sevimsiz olmayacak, beğenilmeyen tarzda olmayacak.

Soğan sarımsak yemek yasak değil ama Peygamber Efendimiz:

“—Bunları yiyenler bizim mescidimize gelmesin!” diyor.

Neden? Çünkü etraftaki insanlar rahatsız olur. Sen yemişsin, sana zararı olmaz ama ötekisi burnunu kapatır, kaçacak delik arar. Onu rahatsız etmemen gerekiyor.

Ayaklar da öyle; gıcır gıcır tertemiz yıkanmış olması, kokusuz olması gerekiyor. Çoraplar eğer kokuyorsa onu pabucun içinde bırakırsın. Abdest alırsın, ayaklarını güzelce yıkarsın, öyle girersin. Her çeşit temizliğe dikkat etmek lazım!

“—Sakalın boyu ne kadar olacak?”

Ulemâmımız, bir eliyle tuttuğu zaman bir tutam olmasını tavsiye etmişler, çok fazlasını uygun görmemişler. Normal bir ölçü olarak bunu veriyorlar. Kenarlarından da aşığından da fazlaları alınarak güzel bir görünüm içinde olmasına dikkat edileceği bu rivayetten anlaşılıyor.

Sayfayı tamamlamak için kalan iki rivayeti de okuyacağım:

k. Karpuz ve Kavunu Hurmayla Yerdi

Sehl ibn-i Sa'd RA'dan ve Hz. Âişe RA Validemiz'den rivayet edilmiş:¹⁰

¹⁰ Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.29, no:1766; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.312, no:3339; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.281, no:14415; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.36, no:5679; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.52, no:5247; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.I, s.404, no:310; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.367; Hz. Aişe

كَانَ يَا كُلُّ الْبُطِيخِ بِالرُّطَبِ

(ه. عن سهل بن سعد؛ ت. عن عائشة؛ طب. عن عبد الله بن جعفر)

RE. 548/18 (*Kâne ye'külü'l-bittîha bi'r-rutab*)
“Peygamber Efendimiz karpuz ve kavunu hurmayla yedi.” diye.

I. Hurmanın Çekirdeğini Başka Tabağa Çıkartırdı

Enes ibn-i Mâlik RA şöyle rivayet ediyor:¹¹

كَانَ يَا كُلُّ الرُّطَبِ وَيُلْقَى النَّوَى عَلَى الطَّبَقِ

(ك. عن أنس)

RE. 548/19 (*Ve kâne ye'külü'r-rutaba ve yülkü'n-nevâ ale'ttabak.*) “Peygamber Efendimiz hurma yedi, tabağa çekirdekleri çıkarırdı.” Aynı tabağa değil de ayrı tabağa hurmanın çekirdeklerini çıkarırdı.

Yalnız bir şey vardır ki hurma çekirdeği, zeytin çekirdeği yenirse onun da ayrıca şahsa faydası vardır. Peygamber Efendimiz çıkarırdı, fakat yenilebileceğine dair rivayetler de vardır.

RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.162, no:5859; Ukaylî, *Duafâ*, c.IX, s.402; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.147; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.IV, s.246; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.I, s.209; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.IV, s.245; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl c.VII, s.106, no:18191; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.204, no:6934.

¹¹ *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.106, no:18192; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.204, no:6935.

Demek ki meyve yeme âdâbında; meyvenin çöpleri aynı tabağa çıkarılmayacak, ayrı yere çıkarılacak. Bir tabağın içinde hem yenilecek şey hem de yenilen şeyin artığı olmayacak. Nezaket ve âdab bakımından öyle olması gerekiyor. Peygamber Efendimiz'in âdetlerinden, tavsiyelerinden.

Allah-u Teâlâ Hazretleri her halimizi, her işimizi Rasûlüllah SAS'e uydurmaya bizleri muvaffak eylesin... Neticede onun şefaatine erdirsin... Cennetiyle, cemaliyle müşerref eylediği gibi, cennet içinde bizi Rasûlüllah SAS Hazretleri'ne komşu eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
03. 12. 1989 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

